

MEDIJI O ZDRAVSTVU

sreda, 28. avgust 2024.godine

RTS- Nova saznanja povlače stare lekove sa tržišta, svaki drugi lek na internetu falsifikat

RTS- Direktorica RFZO o zamenama za lekove koji se više ne proizvode – koji su već u apotekama, na koje mora da se čeka

BLIC- OGLASIO SE "BATUT" Ovo su NAJNOVIJE PROGNOZE u vezi sa koronom: 3 grupe u riziku od teškog oblika bolesti, a evo i 6 KLJUČNIH SIMPTOMA FLIRT-a

N1- Devet trendova koji menjaju javno zdravlje

N1- Prvi bajpas na srcu bez otvaranja grudnog koša izveden u Sremskoj Kamenici

Nova saznanja povlače stare lekove sa tržišta, svaki drugi lek na internetu falsifikat

S vremena na vreme u medijima možemo da pročitamo da se neki lek povlači sa tržišta. Koliko je to često u Srbiji i kakva je procedura za njegovo povlačenje kao i koliko je rasprostranjena kupovina falsifikovanih lekova na internetu za RTS je govorio Pavle Zelić iz Agencije za lekove i medicinska sredstva Srbije

Pavle Zelić navodi da se povlačenje leka sa tržišta dogodi jednom godišnje, ali da postoje zemlje u kojima prođe i više godina do takve situacije.

"Lekovi prolaze rigorozne provjere pre nego što dođu na tržište, ali se i prate njihove neželjene reakcije. Kada se desi da posle nekog određenog vremena dođe do rizika za pojedini lek, tada možemo doneti odluku o povlačenju. Pre svega nam je bitna bezbednost pacijenata", navodi Zelić.

Povlačenje leka sa tržišta je plod novih obimnih studija koji daju nova saznanja o starim lekovima i ukazuju na smanjenost benefita za pacijente.

Lek "progesteron depo" poslednji je lek povučen sa srpskog tržišta.

"Posle niza godina i proučavanja pokazalo se da jednostavno ne zadovoljava one kriterijume koji su nam neophodni. To su kvalitet, efikasnost i bezbednost. Naravno, nema ugrožavanja pacijenata u ovom slučaju i mi smo bili vrlo jasni da iskomuniciramo specifičnoj kategoriji pacijenata, trudnicama", naglasio je Zelić.

Povlačenje određenog leka sa tržišta je drugotrajan proces, ali ponekad on može i brzo da se desi, dok je u rasprostranjenosti konzumaciji.

"Moderno shvaranje farmacije i bezbednost lekova nam ukazuju na to da nam i najmanji rizik traži da zaštitimo pacijente, ali nema tu nekih dramatičnih događaja. To su zaista neke, najčešće i male razlike između onoga što smo smatrali ranije i onoga što vidimo sada", rekao je Zelić.

Smanjen broj prijavi neželjenih reakcija na lekove

Od početka godine prijavljeno je 964 neželjene reakcije na lekove, što je smanjeno u odnosu na prošlogodišnjih 1173.

"Jedino je u periodu pandemije i neposredno nakon nje broj neželjenih reakcija bio veći, ali uglavnom su bili vezani za period nakon imunizacije", naglasio je Zelić.

Zelić potvrđuje podatak da je skoro svaki drugi lek koji se kupi na internetu falsifikat i ističe visok rizik njegove kupovine.

"Svaki deseti lek na svetu je lažan i to je veliko upozorenje svim građanima Srbije. Nikako ne nabavljajte lekove preko interneta. U zemljama Afrike, Jugoistočne Azije, Južne Amerike, trećina tržišta lekova je praktično falsifikat", istakao je Zelić.

U Srbiji je taj postotak znatno manji, ali i dalje postoji rasprostranjena kupovina.

Direktorka RFZO o zamenama za lekove koji se više ne proizvode – koji su već u apotekama, na koje mora da se čeka

Direktorka RFZO Sanja Radojević Škodrić kaže za RTS, povodom navoda o nestašicama lekova, da se radi o situacijama koje su potpuno normalne i koje se redovno dešavaju. Objavljuje koja je zamena za palitriks, kako je rešen problem sa progesteronom, i šta je preduzeto zbog nestašice hormona rasta.

Kada je reč o deci leptirima, navodi da od ukupno 38 obolelih, 17 treba da prima terapiju, a da je struka odredila dvoje koji su najhitniji.

Lek za decu leptire stigao je u Srbiju, a dvoje dece juče je započelo svoje lečenje.

Direktorka Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje Sanja Radojević Škodrić rekla je u Beogradskoj hronici da do maja 2023. godine nije postojao lek za tu bolest, već su se uglavnom primenjivali zavoji i gaze, a novi lek je tek 15 meseci registrovan.

Celokupna terapija na godišnjem nivou košta 600.000 evra, navodi Radojević Škodrić, ali napominje da se ne primenjuje cele godine, već šest meseci, pa se onda napravi pauza da bi se videli efekti leka.

Na lek čekaju i druga deca a Radojević Škodrić navodi da od ukupno 38 obolelih, 17 treba da prima terapiju, a da je struka odredila dvoje koji su u ovom momentu najhitniji.

"Naravno, u skladu sa finansijskim sredstvima, povećavaće se broj pacijenata, tako da ovo nisu jedini pacijenti koji će se lečiti", dodaje direktorka RFZO.

O nestašicama i zamenama za lekove

Direktorka Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje osvrnula se i na navode o nestašici lekova na tržištu.

Prema njenim rečima, radi se o situacijama koje su potpuno normalne u svetu lekova i koje se redovno dešavaju, kao i da joj je žao što se deca zloupotrebljavaju u političke svrhe.

Koji sirup menja palitreks

Što se tiče palitreksa, navodi da je taj lek pre tri godine prestao da se proizvodi, i da njegova adekvatna zamena jeste cefaleksin.

"To je drugi proizvođač, ali potpuno isti lek i on takođe, kao i palitreks, postoji u obliku sirupa i u obliku tableta", dodaje Radojević Škodrić.

Međutim, dodaje, i taj sirup sada prekida alkaloid proizvodnju, tako da se može reći da ga gotovo, kao i palitreksa, nema.

Onaj antibiotski sirup koji menja sve ove, koji je novija generacija, i kojeg ima u dovoljnim količinama, jeste pancef, naglašava Radojević Škodrić.

Problem sa progesteronom "rešen", kada će biti u apotekama

Kada je reč o progesteron trogestanu, navodi da je proizvodnja globalno prestala i da se pojavio novi oblik, moderni, koji je i skuplji, zbog čega je kompanija i prekinula sa proizvodnjom i uvela novi lek.

Razlog prestanka njegove proizvodnje koji je kompanija navela jeste što on povećava rizik od nastanka karcinoma.

Radojević Škodrić napominje da svi hormoni koji se duže vreme koriste u većim dozama rizik od razvoja karcinoma.

Direktorka RFZO navodi da je problem sa progesteronom rešen i da se novi oblik tog leka neće tako zvati, već će biti drugi naziv kompanije "Fajzer".

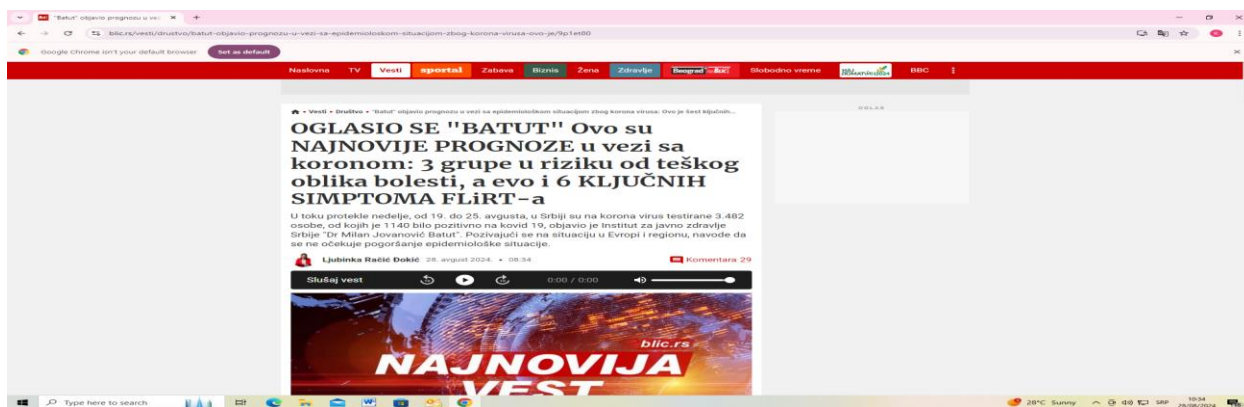
"Taj lek je već od strane Republičkog fonda stavljen na listu lekova, predat je vladi Republike Srbije, vlada će vrlo skoro usvojiti listu", navodi Radojević Škodrić i dodaje da je dva meseca od momenta od kada Vlada usvoji listu, potrebno sprovesti tender i nabaviti lek, da bi on bio u apotekama.

Što se tiče epidemijskih studija koje su pokazale da jedna komponenta tog leka povećava rizik od nastanka karcinoma.

Nestašica hormona rasta, novi lek stavljen na listu

U Srbiji postoji ozbiljna nestašica hormona rasta, navodi Radojević Škodrić i dodaje da se najviše koristio nordotropin, ali da kompanija svuda u svetu prekida sa proizvodnjom.

"Postoji novi oblik koji smo takođe stavili na listu, na ovoj istoj listi na kojoj je i novi oblik progesterona, nalazi se i novi oblik hormona rasta. I on će takođe dva meseca od momenta usvajanja liste biti dostupan pacijentima", navodi Radojević Škodrić.

OGLASIO SE "BATUT" Ovo su NAJNOVIJE PROGNOZE u vezi sa koronom: 3 grupe u riziku od teškog oblika bolesti, a evo i 6 KLJUČNIH SIMPTOMA FLiRT-a

U toku protekle nedelje, od 19. do 25. avgusta, u Srbiji su na korona virus testirane 3.482 osobe, od kojih je 1140 bilo pozitivno na kovid 19, objavio je Institut za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut". Pozivajući se na situaciju u Evropi i regionu, navode da se ne očekuje pogoršanje epidemiološke situacije.

U odnosu na prethodnu nedelju jula, kada je "Batut" izdao prethodno saopštenje, i kada je u periodu od 22. do 28. jula testirano 1.207 osoba a pozitivno bilo 306, sada je primetan skok, međutim u "Batutu" kažu da se u toku prethodne tri nedelje uočava stagnacija i stabilan broj slučajeva.

- Broj potvrđenih slučajeva infekcije SARS-CoV-2 u Srbiji je počeo da raste od početka maja 2024. godine, ali se tokom prethodne tri nedelje uočava stagnacija i stabilan broj potvrđenih slučajeva. Tokom protekle nedelje, od 19. do 25. avgusta, ukupno su testirane 3482 osobe, a dobijeno je 1140 pozitivnih nalaza na SARS-CoV-2 virus. Imajući u vidu situaciju u regionu i Evropi, ne očekuje se pogoršanje epidemiološke situacije COVID-19 - navode u Institutu "Batut".

Prosečna starost obolelih 54 godine

Kako se navodi, slučajevi obolevanja registruju se u svim uzrasnim grupama, a prosečna starost obolelih je trenutno 54 godine.

- S obzirom na stabilan trend kretanja COVID-19, i dalje se ne uočava povećano opterećenje zdravstvenog sistema.

Simptomi trenutnih sojeva

Simptomi trenutno dominantnih varijanti SARS-CoV-2 (tzv. FLIRT) su isti kao i kod drugih oblika COVID-19 i obično se pojavljuju pet do šest dana po izlaganju i traju od jednog dana do dve nedelje.

Kod obolelih od korona viruse se uobičajeno javljaju:

povišena temperatura

malaksalost

bolovi u zglobovima i mišićima

kašalj

bol u grlu

sekrecija iz nosa

- Manifestacije bolesti su u većini slučajeva blage do srednje teške, ali se kod osoba u riziku mogu javiti i teži oblici. Najvažniji faktori rizika za nastanak teških kliničkih oblika su starije životno doba i teška hronična oboljenja i stanja oslabljenog imuniteta (imunodeficijencije) - navode u Institutu "Batut".

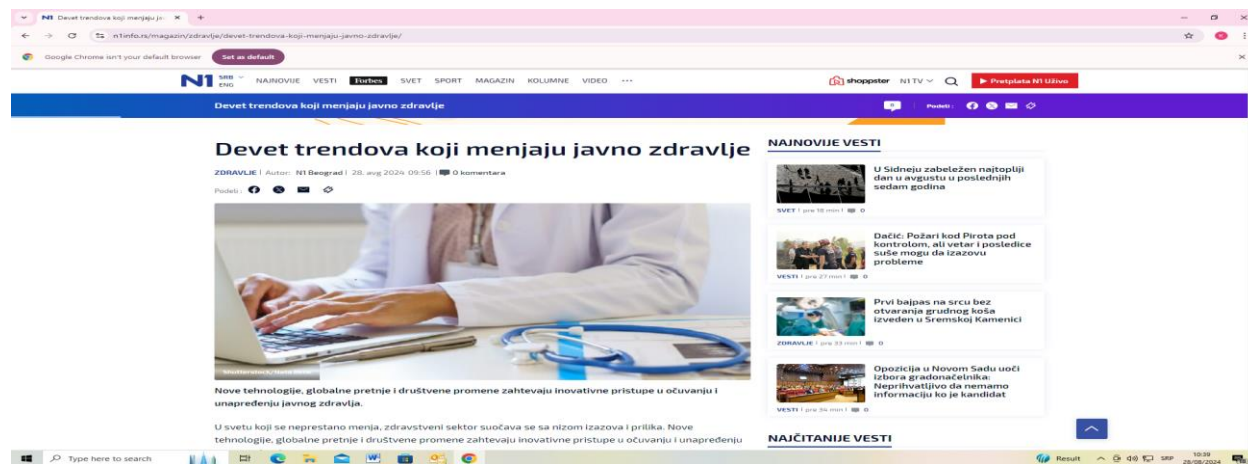
Standardne mere prevencije

Dodaju da na osnovu sagledavanja svih napred pomenutih pokazatelja, za sada nema potrebe za primenom dodatnih mera prevencije i suzbijanja respiratornih virusnih infekcija osim standardnih mera zaštite od infekcija u zdravstvenim ustanovama.

- Građanima se preporučuju uobičajene mere zaštite od zaraznih bolesti koje se prenose respiratornim putem, kao što su održavanje lične higijene, naročito pranje ruku, provetravanje prostorija u kojima borave, boravak u prirodi, unos dovoljne količine tečnosti i ishrana bogata svežim namirnicama, a posebno povrćem i voćem. Osobama starije životne dobi, zatim osobama svih uzrasta sa hroničnim bolestima pluća, srca, bubrega, dijabetesom, malignim bolestima ili drugim hroničnim bolestima koje dovode do smanjenja imuniteta, preporučuje se izbegavanje kontakta sa osobama koje imaju simptome i znake infekcije organa za disanje - savetuju stručnjaci Instituta "Batut".

Gde se radi testiranje

Navode i da testiranje na SARS-CoV-2 virus se radi u zdravstvenim ustanovama na teritoriji cele Republike Srbije. Testiranje se sprovodi na osnovu indikacija koje postavlja ordinirajući lekar kod osoba koje imaju simptome i znake infekcije organa za disanje u skladu sa važećim Stručno-metodološkim uputstvom.

Devet trendova koji menjaju javno zdravlje

Nove tehnologije, globalne pretnje i društvene promene zahtevaju inovativne pristupe u očuvanju i unapređenju javnog zdravlja.

U svetu koji se neprestano menja, zdravstveni sektor suočava se sa nizom izazova i prilika. Nove tehnologije, globalne pretnje i društvene promene zahtevaju inovativne pristupe u očuvanju i unapređenju javnog zdravlja.

Istražujemo devet ključnih trendova koji će oblikovati budućnost zdravstvene zaštite i uticati na naše živote u godinama koje dolaze.

Digitalna revolucija u zdravstvu

Digitalizacija zdravstvenog sektora donosi revolucionarne promene u načinu pružanja zdravstvenih usluga. Telemedicina, koja je doživela procvat tokom pandemije COVID-19, postala je nezaobilazan deo savremene zdravstvene prakse. Prema istraživanju Američkog medicinskog udruženja, upotreba telemedicine u lekarskim ordinacijama porasla je sa 25% u 2018. na čak 74% u 2022. godini.

Ovaj trend ne samo da olakšava pristup zdravstvenoj zaštiti u udaljenim područjima, već i smanjuje opterećenje medicinskog osoblja. Dr Frejzer Biti, direktor onlajn programa master studija javnog zdravlja na koledžu Ridžis, ističe: „Zdravstveni radnici, poput medicinskih sestara, mogu značajno uticati na svoj obim posla i mogućnost da pomognu većem broju ljudi kroz telemedicinu.“

Podaci kao osnova odlučivanja

U eri velikih podataka, zdravstveni sektor sve više se oslanja na analitiku za donošenje informisanih odluka. Elektronski zdravstveni kartoni i napredni HealthTech sistemi omogućavaju prikupljanje i analizu ogromnih količina podataka, što revolucionariše način na koji se upravlja javnim zdravljem.

Ovi podaci omogućavaju brzu identifikaciju epidemija, procenu rizika za stanovništvo i optimizaciju raspodele resursa. Ovakav pristup zasnovan na podacima postaje ključan element u strateškom planiranju i operativnom odlučivanju u oblasti javnog zdravlja.

Ka zdravstvenoj jednakosti

Jedan od najvažnijih izazova u savremenom zdravstvu je postizanje zdravstvene jednakosti. Ovaj trend fokusira se na eliminisanje dispariteta u zdravstvenim ishodima i pristupu zdravstvenim uslugama među različitim populacijama.

Prema podacima američkog Zavoda za popis stanovništva, broj ljudi bez zdravstvenog osiguranja u SAD-u smanjio se sa 27,2 miliona u 2021. na 25,9 miliona u 2022. godini. Međutim, i dalje postoje značajne razlike u pristupu zdravstvenoj zaštiti, posebno u ruralnim područjima i među populacijama sa nižim prihodima.

Osnaživanje zajednice

„Ključ je u osnaživanju,“ naglašava dr Biti. „Potrebno je ići dalje od samog angažovanja zajednice i dati joj volju da vodi.“ Ovaj trend podrazumeva:

Obuku lokalnih zdravstvenih radnika

Unapređenje zdravstvene pismenosti

Pružanje resursa za podršku lokalnim zdravstvenim inicijativama

Uključivanjem zajednica direktno u procese odlučivanja i implementacije zdravstvenih programa, stvaraju se održivi zdravstveni ekosistemi i smanjuju se nejednakosti.

Interdisciplinarna saradnja

Savremeni zdravstveni izazovi zahtevaju saradnju stručnjaka iz različitih oblasti. „Interdisciplinarna saradnja podrazumeva spajanje javnog zdravlja sa medicinskim zdravljem, lečenja sa prevencijom,“ objašnjava dr Biti.

Primer ove saradnje možemo videti u borbi protiv dijabetesa. Stručnjaci za javno zdravlje edukuju zajednice o opasnostima preterane konzumacije šećera, dok medicinski profesionalci upozoravaju pacijente na posledice dijabetesa i načine prevencije. Uz to, dostupnost tehnologije za praćenje nivoa glukoze omogućava pojedincima da donose bolje odluke o svom životnom stilu.

Mentalno zdravlje u fokusu

Prema podacima organizacije Mental Health America, 50 miliona odraslih Amerikanaca suočava se sa mentalnim bolestima. Ovaj trend ima značajne posledice na društvo, doprinoseći izazovima poput krize opioda i porasta stope kriminala. Za najnovije vesti iz sveta zdravstva, uključujući i trendove mentalnog zdravlja, redovno se informišite.

Međutim, smanjenje stigme oko mentalnog zdravlja dovelo je do povećane potražnje za sveobuhvatnim uslugama u ovoj oblasti. Uprkos tome što je procenat odraslih koji primaju tretman porastao na skoro 22% u 2021. godini, čak 42% ljudi i dalje ne može da priušti ili nema pristup potrebnom lečenju.

Klimatske promene i zdravlje

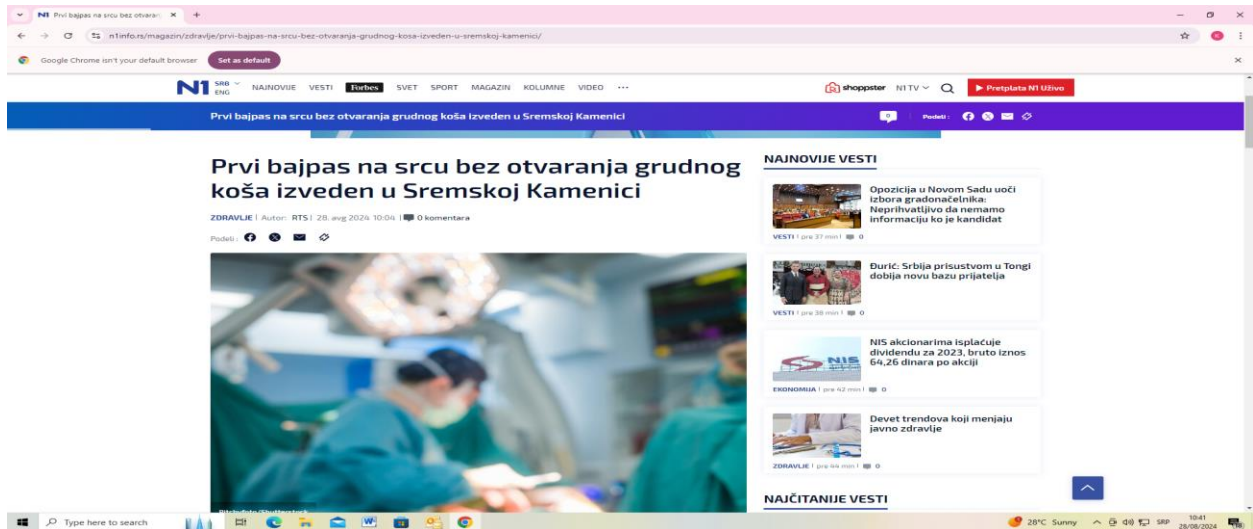
Uticaj klimatskih promena na javno zdravlje postaje sve očigledniji. Ekstremni vremenski uslovi i promene u obrascima bolesti predstavljaju nove izazove za zdravstvene sisteme širom sveta.

„Kroz edukaciju o održivim pristupima u poljoprivredi, možemo raditi stvari poput uzgajanja useva u područjima gde to ranije nije bilo moguće,“ kaže dr Biti. „To je dugotrajan proces, ali pokušavamo da edukujemo ljude kako bi bili svesniji kako da reaguju na ove efekte klimatskih promena.“

Šta nas čeka?

Budućnost javnog zdravlja obećava uzbudljive inovacije, ali i značajne izazove. Digitalizacija, podaci i interdisciplinarni pristup otvaraju nove mogućnosti za unapređenje zdravstvene zaštite. Istovremeno, pitanja zdravstvene jednakosti, mentalnog zdravlja i uticaja klimatskih promena zahtevaju hitnu pažnju i akciju.

Kao društvo, moramo biti spremni da prihvatimo ove trendove i aktivno radimo na stvaranju zdravijeg sveta za sve. Za više informacija o aktuelnim vestima u Srbiji vezanim za zdravstvene politike i inicijative, pratite pouzdane izvore informacija.

Prvi bajpas na srcu bez otvaranja grudnog koša izveden u Sremskoj Kamenici

Prva minimalno invazivna bajpas operacija na srcu uspešno je izvedena u Institutu za kardiovaskularne bolesti u Sremskoj Kamenici. Pacijentu koji ima 76 godina, kardiohirurzi su operisali srce dok je kucalo, bez otvaranja grudnog koša klasičnim rezom.

Intervenciju koja spasava život, minimalno invazivnu bajpas operaciju srca bez klasičnog reza i otvaranja grudnog koša, stručnjaci u Kamenici izveli su uz podršku kolega Klinike za kardiohirurgiju Univerzitetskog kliničkog centra Srbije u Beogradu, prenosi RTS.

„Pacijent kojeg smo operisali u petak, juče je napustio bolničko lečenje, opušten je kući. Mi očekujemo njegov vrlo brz oporavak i za desetak dana da se vrati svojim svakodnevnim aktivnostima“, kaže dr Danko Grujić, kardiohirurg Klinike za kardiohirurgiju Univerzitetskog kliničkog centra Srbije.

Srpski kardiohirurzi prate dešavanja i svetske trendove u lečenju kardiovaskularnih bolesti, u ne metodama, kao što je minimalno invazivna bajpas operaciju srca, ispred su nekih centara u regionu Evropi, a možda čak i svetu.

„Na poziv direktora Klinike za kardiohirurgiju profesora Lazara Velickog, naš tim kardiohirurga, moj mlađi kolega Vojkan Aleksić i ja bili smo gosti Instituta u Kamenici i uradili smo tu prvu operaciju u Institutu u Kamenici. To je minimalno invazivna, bajpas operacija na kucajućem srcu“, objašnjava dr Grujić.

Operativni zahvat na 76-godišnjem pacijentu je protekao u najboljem redu.

„Nadamo se da će kolege iz Kamenice usvojiti tu proceduru. Mi im stojimo na raspolaganju za dalje usavršavanje, nije laka procedura, zahtevna je i biće prostora za obostranu saradnju“, istakao je dr Grujić.

Prema njegovim rečima, profesor Velicki i njegov tim kardiohirurga napravili su veliki iskorak u minimalno invazivnoj hirurgiji srčanih zalistaka, možda najveći u regionu i to je veliki podsticaj za druge kuće da i one naprave takav iskorak.

Stručnjaci iz Beograda obučavaju hirurge i izvan granica Srbije

Hirurzi Klinike za kardiohirurgiju Univerzitetskog kliničkog centra Srbije obučavaju i kolege iz regiona i inostranstva.

„Prvu operaciju minimalno invazivne bajpas hirurgije u Srbiji uradili smo 10. juna 2022. godine, nakon moje edukacije u Dortmundu kod profesora Alberta. On je tada bio naš gost u Kliničkom centru, u novoj zgradi gde nam je asistirao na prve dve takve operacije“, navodi dr Grujić.

Nakon toga procedura je uvedena u redovan operativni program i postala je standard.

„U početku smo radili jednosudovne bolesti, nekoliko desetina bolesnika. Nakon toga mi tu proceduru izdižemo na jedan zavidan nivo. Kao potvrda tog rada mi smo imali poziv i nedavno smo gostovali u klinici u Bonu, gde smo nemačke kolege obučavali za upotrebu jedne želudačne arterije u minimalno invazivnoj bajpas hirurgiji, jer se ona koristi vrlo retko u svetu“, objašnjava dr Grujić i dodaje da ova grana kardiohirurgije nije zaživela u punom obimu ni u svetu, ni u Evropi.

Prema njgovojoj oceni, to je sjajna prilika da se kardiohirurgija u Srbiji izdigne na viši nivo, prepoznatljiv, da se srpska kardiohirurgija vrati na mesto koje joj pripada po tradiciji.

„Kad se metoda dobro uvežba, a mi smo na tom nivou, ogroman procenat bolesnika može biti kandidat za ovu proceduru. Imamo veliku podršku Ministarstva zdravlja i ministra Lončara za nove procedure, za nabavku dodatne opreme. Nama ovde nedostaje ta dodatna oprema. Nadamo se da ćemo uskoro da je nabavimo da možemo da kompletiramo čitav program minimalno invazivne kardiohirurgije“, zaključio je dr Grujić.